

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота
з китайської філології

на тему:

**ПЕРЕКЛАД КИТАЙСЬКОЇ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ: ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

Студентки групи Кит07-22

факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти

Освітньої програми: Китайська мова і
література та переклад, західноєвропейська
мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно), перша –
китайська

Титаренко Дар'ї Юріївни

Науковий керівник: **к. філос. н., доц.**

Володимир Валерійович Беля

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В СУЧАНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ФІЛОЛОГІЇ

1.1. Поняття перекладацьких трансформацій та їх типологізація в сучасній китайській філології

1.2. Лексико-граматичні особливості китайської ділової документації

Розділ 2. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Лексичні трансформації в перекладі китайської ділової документації українською мовою

2.2 Граматичні трансформації у перекладі китайської ділової документації української мови

ВИСНОВОК

论文摘要

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Актуальність дослідження:

За останні роки зв'язок між Україною та Китаєм зміцнився, зміцнюючи економічні, політичні та торговельні зв'язки. Як наслідок, відчутно зріс обсяг офіційних документів і відповідно зріс попит на їх переклад.

Головне завдання перекладача — досягти адекватності перекладеної версії вихідному тексту. Крім того, цей переклад, який має бути адекватним, має ефективно передавати зміст документа, дотримуючись мовних норм мови перекладу. Однак часто недостатньо просто перенести всі мовні форми з оригінального тексту за допомогою еквівалентів у цільовій мові, оскільки таких еквівалентів може не існувати. Граматичні структури, семантичні поля слів, реалії та ідіоматичні вирази відрізняються між мовами, що вимагає використання спеціальних прийомів перекладу, відомих як «перекладацькі трансформації».

У прагненні отримати переклад, який точно передає всю інформацію, присутню в оригінальному тексті, головною метою перекладача є ефективне використання трансформацій перекладу. Ці перетворення служать засобом забезпечення точності передачі інформації.

Важливість цієї роботи зумовлена зростаючим інтересом серед перекладачів до пошуку ефективних стратегій перекладу текстів офіційно-ділового стилю, оскільки Україна та Китай продовжують брати участь у глобалізованих ділових відносинах.

Дослідження лексико-граматичних трансформацій проводили численні лінгвісти. У зв'язку з цим нашою основною метою є консолідація наявних знань про перекладацькі трансформації та оцінка їх застосування при перекладі різноманітних текстів у сфері офіційно-ділового стилю.

Мета роботи – дослідити лексико-граматичні трансформації в перекладі китайської ділової документації українською мовою.

Мета роботи передбачає виконання таких завдань:

– дослідити поняття перекладацьких трансформацій та їх типологізацію в сучасній китайській філології;

– встановити лексико-граматичні особливості китайської ділової документації;

– визначити лексичні трансформації в перекладі китайської ділової документації українською мовою;

– з'ясувати граматичні трансформації у перекладі китайської ділової документації української мови.

Матеріал дослідження складається з трьох текстів, написаних офіційно-діловим стилем китайської мови, у тому числі офіційного листа-заявки, угоди та контракту. Ці тексти були взяті з різних засобів масової інформації.

Методи дослідження : У дослідженні було використано кілька наукових методів, які сприяли досягненню поставлених цілей.

Основні методи: Метод аналізу та синтезу: Цей метод дозволяє ретельно проаналізувати різноманітні джерела з метою виявлення основних тенденцій та закономірностей при перекладі ділових документів з китайської мови на українську.

Прийоми класифікації та систематизації: Використовується для систематизації різноманітних перекладацьких трансформацій та їх класифікації.

Метод порівняння: Використовується для порівняння оригінального та перекладеного тексту з метою виявлення специфічних лексичних і граматичних особливостей.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному підході до вивчення лексико-граматичної трансформації під час перекладу китайської ділової документації українською мовою.

Практичне значення

Практичне значення даної роботи полягає в тому, що отримані результати можуть бути застосовані в практиці перекладу, сприяючи підвищенню якості перекладу ділової документації.

Найбільш важливими аспектами практичного значення є: Застосування розробленої моделі конверсії до реальної практики перекладу.

Застосування рекомендацій щодо вдосконалення методик навчання перекладу.

Завдяки точності та коректності перекладених текстів покращилося взаєморозуміння у ділових відносинах між Україною та Китаєм.

Структура та обсяг роботи складається з наступних частин: Вступ: Актуальність теми, мета та проблема дослідження, метод дослідження, наукова новизна, практичне значення та структура дослідження.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В СУЧАНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ФІЛОЛОГІЇ

Розділ 2. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ВИСНОВОК

Список використаних джерел: Містить список літератури та джерел, використаних при написанні роботи.

Обсяг цієї курсової становить 46 сторінок(40 з висновком)+список використаної літератури та додаткові джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ФІЛОЛОГІЇ

1.1 Поняття перекладацьких трансформацій та їх типологізація в сучасній китайській філології

У сучасну епоху, коли наука і технології продовжують розвиватися, роль перекладача стає все більш важливою і ваговою. Їхнє завдання – сприяти обміну знаннями між експертами та служити провідником нових ідей. З появою нових галузей дослідження, теорій і винаходів відбувається постійний приплив науково-технічних текстів, таких як статті, монографії та результати досліджень, опублікованих на різних платформах. Ці матеріали прийнято називати «науково-технічними текстами».

Синтаксис є ключовою категорією в китайській мові. Частиномовна належність слова у конкретному контексті визначається винятково за його синтаксичною позицією. Первинне значення слова може бути нівельоване, якщо синтаксичний контекст вказує на інше. Китайський граматист Ван Лі розробив теорію трьох рівнів слова, яку запозичив у данського дослідника Отто Есперсона. Він вважав, що частини мови можна розглядати як окремі слова, поза контекстом, тоді як у синтаксичному середовищі визначається лише рівень. Таким чином, можна стверджувати, що синтаксис у китайській мові має вищу пріоритетність, ніж морфологія. Через синтаксис часто виявляються культурні та психологічні особливості носіїв мови. Пріоритет синтаксису над морфологією також розглядається у працях Лі Цзінсі та Гао Мінкай у їхній "Теорії граматики китайської мови". Отже, слово може змінювати свою частиномовну належність залежно від синтаксичної позиції в реченні.

Китайські слова мають "маршрути переходу", які дозволяють їм змінювати свою частиномовну приналежність. Позиція слова у реченні є визначальним чинником його частиномовної категорії. Ще однією особливістю синтаксису китайської мови є строгий порядок слів. В. Солнцев зазначає, що порядок слів у китайській мові є формальним засобом встановлення синтаксичних зв'язків та показником граматичної ролі слова в реченні. Таким чином, порядок слів забезпечує зв'язок слів у більшій одиниці – речення та словосполучення.

Проблеми перекладу та перекладацьких трансформацій досліджували вітчизняні вчені Л. Бархударов, Є. Бреус, В. Комісаров та інші. Л. Бархударов підтримував вивчення перекладу як процесу і зазначав, що термін "трансформація" використовується для позначення відношення між двома мовними одиницями, одна з яких є результатом іншої.

Л. Бархударов виділяє такі види граматичних трансформацій: перестановки, заміни, додавання, опущення. У чистому вигляді ці трансформації зустрічаються рідко, зазвичай вони поєднуються, утворюючи складні комплексні трансформації. Він наголошує, що заміни та перестановки лежать в основі синтаксичних трансформацій. Заміна – це спосіб перекладу, при якому граматична одиниця в оригіналі замінюється одиницею з іншим граматичним значенням. Перестановка – це зміна порядку мовних елементів у перекладеному тексті порівняно з оригіналом. Ці елементи можуть включати слова, словосполучення, головні і підрядні речення, а також цілі речення. Синтаксичні, як і лексичні, трансформації часто передбачають додавання або опущення слів. Для українсько-китайського перекладознавства поки що не розроблено

чіткої системи трансформацій, але існують системи, орієнтовані на переклад між цими мовами. За системою І. Гарника виділяють такі синтаксичні трансформації:

- Заміна частин мови (наприклад, іменник у китайській мові замінюється прикметником в українській);
- Заміна членів речення (як результат заміни частин мови);
- Заміна типу речення (складне на просте, головне на підрядне і навпаки);
- Синтаксичні перестановки (зміна порядку мовних одиниць: слів, членів речення, частин речення, самих речень);
- Розчленування речень (поділ структури оригінального речення на кілька предикативних структур);
- Об'єднання речень (створення складного речення з кількох простих).

Грамматика китайської мови включає прості (单句 dānjù) та складні речення (复句 fùjù). Прості речення поділяються на суб'єктно-предикативні (主谓句 zhǔwèijù) та несуб'єктно-предикативні (非主谓句 fēi zhǔwèijù). Серед них виділяють сім специфічних підвидів: речення із прийменником 把 (把字句 bǎzìjù), речення із прийменником 被 (被字句 bèizìjù), речення з дієсловом-зв'язкою 是 (是字句 shì zìjù), речення з подвійним навантаженням на додаток (兼语句 jiānyǔjù), речення з послідовними дієсловами (连动句 liándòngjù), речення існування (存现句 cúnxiànjù), речення з двома додатками (双宾句 shuāng bīn jù).

Синтаксичні перекладацькі трансформації переважно зустрічаються у простих

реченнях і мають свої особливості. Наприклад, під час перекладу речень типу 把字句 bǎzìjù українською мовою застосовуються перестановки та заміни, а речення типу 被字句 bèizìjù часто перекладаються заміною стану дієслова. Синтаксично правильний переклад складних речень має враховувати тип мислення носіїв мов, адже думка є основою перекладу. Знання особливостей вираження думок різних націй допоможе підкреслити їхню оригінальність у перекладі.

Існують такі види граматичних трансформацій: перестановки, заміни, додавання та опущення. Розглянемо детально кожен з них.

Перший вид граматичної трансформації – заміна.

Іноді контекст вимагає від перекладача відмовитися від еквівалентного перекладу і знайти відповідний варіант для конкретного випадку, що називається контекстуальною заміною.

Три основні причини використання заміни частин мови:

1. Експресивно-стилістичні причини: простота, точність, стислість або витонченість передачі думки. Вимоги включають доступність для розуміння, підбір слів, відсутність зайвих слів та незрозумілих фраз.
2. Підвищення експресії та емоційності.
3. Відображення певної функціонально-стилістичної забарвленості.

Заміна можлива як у межах однієї граматичної категорії, так і з однієї категорії в

іншу, наприклад, прикметника на прислівник.

Наприклад, родовидова заміна:

她年纪不大, 舌头像刀一样尖利.

«Їй небагато років, але язик у неї гострий, як бритва»

Тут «бритва» замінено на «ніж». Це функціональна заміна.

Заміна слів різних граматичних категорій також часто трапляється. Наприклад, прикметник може бути замінений на прислівник:

Підписання цієї резолюції викликало величезне обурення військових.

A. 该决议的签署引起了军队很大的愤慨。

(прикметник – прикметник)

B. 该决议的签署引起了军队大愤慨。

(прикметник - прислівник) У варіанті В прикметник «величезне» перекладається прислівником "大" dà.

Друга причина – граматичні відмінності між українською та китайською мовами. Відмінності бувають повними або частковими. Повні розбіжності виникають, коли в одній мові відсутня граматична категорія, властива іншій. Наприклад, у китайській мові відсутні категорії відмінка та відміни.

Частковий збіг спостерігається, коли граматична категорія існує в обох мовах, але не збігається у всіх своїх значеннях, функціях, формах. Ці заміни можуть бути викликані різним вживанням слів та нормами сполучуваності в українській та китайській мовах. Наприклад, іменник в українській мові має категорію відмінка, що відсутня у китайській. Іменники в родовому відмінку в українській мові часто виступають як визначення до іншого іменника. Наприклад, «людина слова» перекладається "守信的人" shǒuxìn de rén, де іменник «слова» замінюється прикметником "守信" shǒuxìn.

Друга граматична трансформація – додавання.

Для правильного перекладу іноді потрібно додавати слова, щоб передати зміст тексту. Це стосується як перекладу з китайської на українську, так і навпаки. Вчені визначають перекладацьку операцію як прийом, спрямований на вирішення проблеми у процесі перекладу. Відмінності у мовних системах створюють проблеми, які потребують використання перекладацьких трансформацій. Лексичні трансформації – це прийоми логічного мислення, що допомагають розкрити значення іншомовного слова та знайти український відповідник. Вони застосовуються, коли у вихідному тексті є нестандартні мовні одиниці, наприклад, власні імена, професійні терміни або слова, що позначають специфічні для вихідної культури предмети і явища.

Лексичні трансформації – це не просто набір слів, а система, що допускає певні словосполучення у контексті. Під час перекладу слід враховувати, що окремі елементи словника пов'язані між собою певними лексичними й стилістичними відносинами.

Існують три основні випадки: відсутність словникової відповідності, неповна відповідність та різні значення багатозначного слова.

При лексичних трансформаціях перекладач шукає нову номінацію слова вихідною мовою, щоб перейти до мови перекладу на формально-знаковому рівні. Це важливо, оскільки такі слова додають перекладу різного спрямування.

Основною метою перекладача є досягнення семантичної еквівалентності між вихідним текстом і перекладом. Для цього використовуються різноманітні трансформації, враховуючи структурні та лексико-семантичні розбіжності між мовами. Переклад передбачає зіставлення двох мовних систем на всіх рівнях. Лінгвістичний рівень перекладу є найнижчим, але необхідним для повної передачі змісту тексту. Перекладач повинен передати не тільки смисли, але й культурну інформацію, традиції та смаки нації.

Лексико-семантичні системи мов суттєво відрізняються за обсягом, мотивацією та картинами світу. Перекладач часто не може використовувати буквальний словарний відповідник, тому вдається до трансформацій. Лексичні трансформації включають транслітерацію, калькування, конкретизацію, генералізацію.

Транслітерація – це формальне відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови перекладу, що використовується для перекладу назв установ, посад та власних назв.

. Наведемо декілька прикладів:

• Транслітерація імен: 安格拉·默克尔 āngēlā mòkè'ěr- Ангела Меркель, 弗拉基米尔·泽连斯基 fúljīmǐ'ěr zéliánsījī - Владимир Зеленский, 西奥多·罗斯福 xī'àoduō luósīfú - Франклин Делано Рузвельт тощо.

• Транслітерація географічних назв: 哈尔科夫 hā'ěrkēfū – Харків, 科诺托普 kēnuòtūpǔ Конотоп, 曼彻斯特 mànchèsītè – Манчестер, 丹奈利峰 dānnàilì fēng – гора Денали, 密西西比河 mìxīxībǐhé – річка Місісіпі тощо.

• Транслітерація назв установ: 罗马食卡有限公司 luómǎshíkǎ yǒuxiàn gōngsī – ТОВ «Ромашка».

Калькування – це метод, при якому відтворюється не звуковий, а структурний склад слова чи словосполучення. Суть калькування полягає у створенні нового слова або сталого словосполучення у перекладі, яке відтворює структуру оригінального виразу.

Наприклад:

- торгово-промислова палата (ТПП) — 工商会 gōngshānghuì;

- переддипломна практика — 论文答辩前的实习 lùnwén dábiàn qián de shíxí;

- керамічна плита — 瓷炉 cí lú;

- портативний комп'ютер — 手提电脑 shǒutí diànnǎo.

Конкретизація – це метод перекладу, при якому слово або словосполучення з більш загальним значенням замінюється на більш конкретне слово в мові перекладу.

Наприклад:

- 动向 dòngxiàng (буквально: рухатися до) – тенденція;

- 供求 gōngqiú (постачання та попит) – попит і пропозиція.

Генералізація передбачає заміну одиниці вихідної мови з вузьким значенням на одиницю цільової мови з ширшим значенням, тобто протилежний процес до конкретизації. Наприклад:

- 在世界上不太喜欢很说话的政治家。 – У світі не люблять дуже балакучих політиків (дослівно: політиків, які багато говорять).

Модуляція, або смисловий розвиток – це заміна слова або словосполучення оригінальної мови на слово або словосполучення цільової мови, значення яких логічно випливає з початкового значення. Наприклад:

- 点击链接 diǎnjī liànjīē – перейти за посиланням (словникове значення слова 点击 diǎnjī – клацати).

Лексичні одиниці, що викликають труднощі:

Ми можемо виділити кілька груп лексичних одиниць, які створюють труднощі при перекладі китайських офіційно-ділових документів на українську мову. Це запозичення, лексико-фразеологічні одиниці, аббревіатури та реалії.

Реалії – це предмети або явища матеріальної культури, національні чи етнічні особливості, звичаї, які зазвичай не мають лексичного еквівалента в інших мовах. Реалії пов'язані з культурою певного народу, є загальноживаними для цієї мови, відсутні в інших мовах і часто використовуються в художній літературі та засобах масової інформації. Наприклад, ципао – китайське національне жіноче плаття.

Основною характеристикою реалій є їх колорит. Колорит – це певна тональність

тексту, яка викликає у слухача відповідний настрій та емоції. Передача колориту при перекладі є головною проблемою при роботі з реаліями. Перекладач має розпізнавати реалії та робити їх зрозумілими в культурі мови перекладу. Існують наступні способи перекладу реалій:

1. **Транскрипція** – це відтворення звучання іноземного слова. Використовується при перекладі власних назв, географічних назв тощо. Наприклад: 天安门广场 tiān'ānmén Guǎngchǎng – Площа Тяньаньмень.

2. **Транслітерація** – це відтворення літерного складу іноземного слова. Використовується при перекладі понять, що стосуються суспільно-політичного життя та власних назв. Наприклад: 泰山 tài shān – м. Таішань.

3. **Калькування** – це переклад реалії зі збереженням її семантичного змісту. Наприклад: 鸵鸟政策 tuóniǎo zhèngcè – «страусова політика», 丝绸之路 sīchóu zhī lù – «шовковий шлях».

4. **Описовий переклад** – це пояснення значення реалії. Наприклад: 张冠李戴 zhāngguānlǐdài – «звернутись не за адресою», 行行出状元 háng háng chū zhuàngyuán – «скрізь є свої умільці».

5. **Функціональний аналог** – це використання фрази, що має аналогічне значення в мові перекладу. Наприклад: 顾客是黄帝 gùkè shì huángdì – «клієнт завжди правий».

6. **Змішаний спосіб** – це поєднання кількох методів перекладу. Наприклад:

- Транслітерація та калька: 辛亥革命 xīnhài gé mì n – «Сінхханська революція», 吉尼斯世界纪录大全 jínísī shìjìè jìlùdàquán – «Книга рекордів Гіннеса».

- Транскрипція та описовий переклад: 北齐 běiqí – «династія Північна Ци», 法轮功

fǎlúngōng – «релігійна секта Фалуньгун».

- Калькування та описовий переклад: 三峡 sānxiá – «три ущелини річки Янцзи».

Вибір способу перекладу реалій залежить від завдання, яке стоїть перед перекладачем: зберегти колорит мовної одиниці або передати її значення. Не можна замінювати реалії однієї країни на реалії іншої.

Протягом останніх десятиліть інтерес до іншомовних запозичень зріс. Це обумовлено збільшенням кількості нових термінів і розвитком зовнішньополітичних та економічних зв'язків Китаю. У китайській мові запозичення відображають соціальні, економічні та культурні зв'язки між мовними колективами.

Протягом історії китайської мови з'являлися різні іншомовні лексичні одиниці. Більшість сучасних запозичень прийшли з англійської мови. Ці слова відносяться до політики, економіки, фінансів, технологій та інших сфер. Наприклад:

- 写字板 xiězìbǎn – Word Pad;

- 因特网 yīntèwǎng – Інтернет;

- 迪斯科 dísīkē – диско;

- 奔腾 bēnténg – Пентіум;

- 酷 kù – крутий;

- 比特 bǐtè – біт;

- 快餐 kuàicān – фаст-фуд;

- 下载 xiàzài – скачати з Інтернету.

У Китаї серед молоді популярні скорочення та використання англійських слів для різноманітності лексики. Це пов'язано з "європеїзацією" молоді через Інтернет і ЗМІ. Наприклад, слово 拜拜 bàibai (від англ. Bye-bye) замінює 再见 zàijiàn («до побачення»).

Іншомовні запозичення збагачують мову, роблячи її виразнішою. Вони проходять фонологічну адаптацію відповідно до китайської звукової системи. Існує дві основні причини виникнення іншомовних запозичень: потреба у нових значеннях та оновленні лексичної системи.

Фонетичні запозичення – це відтворення зовнішньої форми іноземного слова. Наприклад:

- 苏维埃 sūwéi'āi – рада, радянський;

- 喀秋莎 kāqiūshā – катюша;

- 雷达 léidá – радар;

- 托拉斯 tuōlāsī – трест;

- 木乃伊 mùnǎiyī – мумія;

- 阿米巴 āmībā – амеба;

- 凡士林 fánshìlín – вазелін.

Фонетичні запозичення можуть поєднуватися з семантичними. Наприклад:

- 模特儿 mòtèr – модель (зразок + особливий + суфікс);
- 引得 yǐnde – індекс (витягати + отримувати);
- 绷带 bēngdài – бинт (затягувати + стрічка).

Семантичні запозичення, або кальки, є більш численними. Вони утворюються з китайських лексичних елементів і вільно функціонують у мові. Наприклад:

- 马力 mǎlì – кінь + сила = кінська сила;
- 动产 dòngchǎn – рухоме + майно = рухоме майно;
- 望远镜 wàngyuǎnjìng – бінокль (лінза для дивлення у далечінь);
- 自来水 zìláishuǐ – водопровід (вода, що приходить сама).

Фонетико-семантичні запозичення поєднують семантично значущий елемент і фонетичний запис. Наприклад:

- 摩托车 mótuōchē – мотоцикл (motuo фонозапис - chē візок);
- 喇嘛教 lǎmājiaò – ламаїзм (lama фонозапис - jiào релігія);
- 芭蕾舞 bāleǐwǔ – балет (balei фонозапис – wǔ танець).

Слова японського походження (**японіزم**), записані китайськими ієрогліфами, є особливим видом запозичень. Наприклад:

- 场合 chǎnghé – ситуація;

- 手续 shǒuxù – формальності.

Фразеологічні звороти привертають увагу своєю багатою образністю і глибинним сенсом. Їх розгляд семантичної та етимологічної складових допомагає розшифрувати значення.

Фразеологічні одиниці – це стійкі словосполучення, які не перекладаються дослівно, оскільки їхнє значення не випливає з значень окремих слів. Наприклад:

- 痛快 tòngkuài – (буквально: біль + щастя) – надзвичайно щасливий;

- 闲话 xiánhuà – (буквально: ледачий + розмова) – плітки.

Абревіатури в китайській мові також представляють виклик для перекладача. Вони можуть складатися з перших складів слів, що входять до складу терміна. Наприклад:

- 北大 běidà – Пекінський університет (北京大学 běijīng dàxué);

- 广交会 guǎngjiāohuì – Кантонський ярмарок (中国进出口商品交易会 zhōngguó jìnchūkǒu shāngpǐn jiāoyì huì).

Протягом історії китайської мови запозичення з інших мов відігравали значну роль. Більшість сучасних запозичень прийшли з англійської мови. Ці слова охоплюють різні сфери життя: політику, економіку, техніку тощо. Наприклад:

- 电脑 diànnǎo – комп'ютер (буквально: електронний мозок);

- 可口可乐 kěkǒu kělè – Кока-Кола;

- 迪斯科 dísīkē – дискотека;

- 互联网 hùliánwǎng – Інтернет.

Запозичення також можуть бути культурними, відображаючи західні концепти, які не мали еквівалентів у китайській культурі. Наприклад:

- 比萨 bǐsà – піца;

- 汉堡 hànǎo – гамбургер;

- 沙拉 shālá – салат.

У сучасній китайській мові можна знайти багато англійських слів, особливо серед молоді, які використовуються в розмовній мові та сленгу. Це явище є наслідком глобалізації та впливу західної культури через Інтернет і масмедіа.

Іншомовні запозичення збагачують китайську мову, розширюючи її лексичний запас і роблячи її більш виразною. Запозичені слова часто адаптуються до фонетичних і граматичних норм китайської мови, змінюючи своє початкове звучання і написання.

Фонетичні запозичення відтворюють звукову форму іноземного слова, але можуть мати різний ступінь фонетичної адаптації. Наприклад:

- 维他命 wéitāmìng – вітамін;

- 模特儿 mòmòr – модель;

- 迪斯科 dísīkē – дискотека.

Наступна група – це лексико-фразеологічні звороти. Фразеологічні звороти (ФЗ) привертають увагу лінгвістів своєю багатою образністю і глибинним сенсом

структурних компонентів. Без розгляду семантичної, а також етимологічним складових фразеологізмів неможливо розшифрувати і зрозуміти їх значення.

1.2. Лексико-граматичні особливості китайської ділової документації

Як і багато інших стилів, офіційно-діловий стиль має свої жанрові особливості. Розглянемо їх детально.

Розташування реквізитів різне в різних типах ділових документів залежно від змісту документа, призначення та методу обробки. Наявність реквізиту з певною послідовністю визначається цими факторами.

Виклад фактів у діловому стилі характеризується точністю, послідовністю, стислістю. У ній пріоритетна гранична ясність вислову, позбавлена образності, емоційності, індивідуальних авторських рис.

- Стандартизація очевидна в наявності усталених мовних фраз і послідовному використанні конкретних початків і закінчень у документах. Найпомітніші приклади стандартизації включають:

а) Широке використання вже існуючих словесних виразів оптимізує та полегшує завдання складання конкретних типів документів.

б) досягнення послідовності у вираженні думок шляхом повторення одних і тих самих слів, форм, зворотів, конструкцій.

Більшість лексики, використаної в тексті, є нейтральною та має буквальне значення. Для забезпечення ясності та організації текст структуровано на підрозділи, пункти та абзаци .

- Використання дієслівних фраз у формі теперішнього часу дозволяє передати відчуття позачасу, довготривалої дії та навіть зворотності.

В офіційно-діловому стилі використовуються як прості однозначні речення, так і складніші речення, що містять підрядні та залежні.

У діловому спілкуванні важливо відзначити, що офіційним автором і одержувачем документа є сама організація, незалежно від того, хто його

безпосередньо написав або кому він адресований.

Ключовим аспектом ділового спілкування є сфокусований обсяг завдань, які вирішує організація, що є прямим результатом стабільності її функціонування.

Перекладач повинен пам'ятати про основну характеристику мови ділової документації, яка не має емоційних елементів і натомість надає пріоритет точному та зрозумілому викладенню інформації. Незважаючи на це, перекладений текст має зберігати наступні елементи оригінального тексту:

- У тексті перекладу іноземні друковані видання транскрибуються оригінальними назвами.
- прізвища з інших країн, імена окремих осіб, назви місцевостей, імена, які відповідають загальноприйнятому написанню загальновизнаних прізвищ;
- іноземні корпорації, публічні компанії, конгломерати, монополії, промислові альянси;
- Еквіваленти використовуються для заміни торгових марок машин, пристроїв, хімікатів, продуктів і матеріалів у тексті перекладу.

Щоб бути ефективним професійним перекладачем, важливо мати не лише повне розуміння термінології та здатність звертатися до довідкових матеріалів, коли це необхідно, але й глибоке знайомство з умовами та протоколами ділового спілкування обома мовами.

Отже, коли мова йде про офіційно-ділові тексти, необхідно забезпечити належне документування всіх висловлювань і забезпечити точність використаної мови, не залишаючи місця для двозначності в тлумаченні змісту.

Досліджуючи передачу будь-якого тексту в контексті міжкультурної комунікації, вкрай важливо враховувати фундаментальні аспекти лінгвокультури, а також механізми соціального кодування, які використовуються як у рідній, так і в іноземній мовах. Приймаючи цей підхід, можна отримати новий погляд на вирішення практичних питань, пов'язаних із перекладом, наприклад юридичних текстів і ділових угод. При цьому першочерговий акцент робиться не тільки на

Для ефективної передачі тексту необхідно, щоб перекладач володів не тільки всебічним розумінням правових норм і термінології, а й особистими якостями. Це пояснюється тим, що процес передачі тексту включає взаємодію різних національних мов і, як наслідок, культурних концепцій. Для того, щоб забезпечити точну передачу, дуже важливо добре розбиратися в нюансах образів і пов'язаних з ними культурних практик різних культур.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Лексичні трансформації в перекладі китайської ділової документації українською мовою

Аналізуючи аспекти передачі тексту в міжкультурному контексті, необхідно враховувати ключові характеристики мовної культури, а також механізми соціального кодування як рідної, так і іноземної мов. Цей підхід дозволяє знайти нові рішення для практичних задач перекладу, наприклад, юридичних документів або текстів комерційних угод. Важливе значення в цьому контексті мають не тільки знання правових норм і юридичної термінології, але й особисті якості перекладача, оскільки передача тексту передбачає взаємодію суверенних національних мов і культурних концептів. Для досягнення адекватного перекладу необхідно володіти знаннями про специфіку образів та їх взаємозв'язок із діяльністю культур, між якими ведеться комунікація.

Поняття взаємодії культур передбачає існування загальних і приватних елементів, а також розбіжностей і збігів, що дозволяє відрізнити одну лінгвокультурну спільноту від іншої. Перекладач, працюючи з офіційними текстами, повинен враховувати мовні звички носіїв мови перекладу, не порушуючи їх звичного сприйняття офіційних документів. Розбіжності лінгвоетнічного характеру між носіями іноземної мови та мови перекладу можуть мати культурно-історичний або актуальний характер. Найбільш ефективна комунікація між різномовними сторонами досягається через створення тексту перекладу, який комунікативно еквівалентний оригіналу. Найбільша проблема при перекладі комерційних документів полягає в тому, що іноді важко знайти точний і адекватний переклад між мовами, що ускладнює роботу перекладача і створює перешкоди у використанні документа.

Різні види перекладацької діяльності в неоднаковому ступені зберігають близькість до перекладу і, відповідно, відтворюють оригінал з більшою або меншою повнотою. Оскільки досягнення ідеального перекладу є не зовсім можливим, то перекладачеві доводиться йти на різного роду компроміси.

«Ступінь реального наближення двомовної комунікації з перекладом до комунікації одномовної, природно, залежить від майстерності перекладача, але також і від ряду об'єктивних обставин. До таких, в останню чергу, відносять властивості тексту, що перекладається, і спосіб виконання перекладу». Наприклад, юридичний документ є особливим перекладом, де мова повинна забезпечувати реалізацію суспільного призначення і відповідності до правового узусу.

Здійснюючи переклад ділової документації, перекладач навмисно відступає від структурної і смислової відповідності між двома сторонами комунікації на користь їх рівноцінності в плані дії. Не дивлячись на наявні суперечності в поглядах учених-лінгвістів, більшість науковців погоджуються в тому, що будь-який текст має свої лексичні, логічні і граматичні основи, певним чином організовані з метою передачі інформації.

Отже, можна зробити висновок, що «способи перекладу офіційних документів можуть варіюватись і комбінуватись» в залежності від присутності в тексті мови перекладу спеціалізованої термінології, лінгвокультурологічних особливостей іншомовного тексту і т.д. Також слід пам'ятати, що існує безліч ділової документації, яка призначена для людей, які можуть не зрозуміти ту чи іншу термінологію і лексику, тому таким чином, в процесі перекладу слід пам'ятати про етнокультурні відмінності систем порівнюваних країн, намагаючись зберегти семантико-структурну близькість перекладу та оригіналу.

Приклади лексичних трансформацій:

1. 本合同自签订之日起生效。(běn hé tóng zì qiān dìng zhī rì qǐ shēng xiào)

Переклад: Цей договір набирає чинності з дати його підписання

Використання: Використовується в договорах купівлі-продажу, оренди,

постачання та інших договорах. Ця фраза визначає момент, коли договір набуває чинності.

Перестановка: Китайський порядок слів змінено, щоб адаптувати його до української синтаксичної структури.

Доповнення: Додається "його" (之) для кращої зрозумілості.

2. 所有费用由买方承担。(suǒyǒu fèiyòng yóu mǎifāng chéngdān)

Переклад: Всі витрати несе покупець.

Використовується в договорах купівлі-продажу або поставки для позначення того, що всі витрати, пов'язані з виконанням договору, покриває покупець.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається слово "всі" (所有) для точності.

3. 请在十个工作日内支付货款。(qǐng zài shí gè gōngzuò rì nèi zhīfù huòkuǎn)

Переклад: Будь ласка, оплатіть товар протягом десяти робочих днів.

Використовується в рахунках-фактурах і накладних для визначення дати сплати.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено для відповідності українській синтаксичній структурі.

Доповнення: Додається слово "протягом" (内) для точності.

4. 本合同有效期为一年。(běn hé tóng yǒu xiào qī wèi yī nián)

Переклад: Цей контракт діє протягом одного року.

Використання: Його можна знайти в багатьох типах договорів, таких як оренда, договори про надання послуг, для встановлення строку дії договору.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "протягом" (为) для кращого розуміння терміну дії.

5. 合同双方应友好协商解决争议。(hétóng shuāngfāng yīng yǒuhǎo xiéshāng jiějué zhēngyì)

Переклад: Сторони договору повинні вирішувати суперечки шляхом дружніх переговорів.

Часто зустрічається у договорах для визначення способу вирішення конфліктних ситуацій.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається слово "шляхом" (通过) для уточнення.

6. 本公司保留修改合同条款的权利。(běn gōngsī bǎoliú xiūgǎi hétóng tiáokuǎn de quánlì)

Переклад: Компанія залишає за собою право змінювати умови договору.

Використовується в стандартних договорах компаній для того, щоб передбачити можливі Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінений.

Заміна: Заміна слова "保留" на "залишає за собою" (保留...的权利) внесення змін до умов договору.

7. 如有任何疑问, 请随时联系我们。(rú yǒu rènhé yíwèn, qǐng suíshí liánxì wǒmen)

Переклад: Якщо у вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з нами у будь-який час.

Використовується в електронних листах і комерційних пропозиціях для надання контактної інформації та запрошення зв'язатися, якщо у виникнуть запитання.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінений.

Доповнення: Додається "у будь-який час" (随时) для повноти.

8. 请在签署合同前仔细阅读。(qǐng zài qiānshǔ hétóng qián zǐxì yuèdú)

Переклад: Будь ласка, уважно прочитайте перед підписанням договору.

Використовується у договорах для заклику до уважного ознайомлення з умовами перед підписанням.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "уважно" (仔细) для уточнення.

9. 由于不可抗力, 本合同无法履行。(yóuyú bùkě kànglì, běn hétóng wúfǎ lǚxíng)

Переклад: Цей договір не може бути виконаний у зв'язку з форс-мажорними обставинами.

Використовується в контрактах для визначення причин неможливості виконання зобов'язань.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "у зв'язку з" (由于) для кращого розуміння причини.

10. 交货期限过后，我们将不再接受订单。(jiāohuò qīxiàn guò hòu, wǒmen jiāng bù zài jiēshòu dìngdān)

Переклад: Після закінчення терміну доставки ми більше не приймаємо замовлення.

Використовується в комерційних пропозиціях або угодах про постачання для встановлення кінцевого терміну прийняття замовлень.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "більше" (不再) для уточнення.

11. 请在规定时间内提交所有文件。(qǐng zài guīdìng shíjiān nèi tíjiāo suǒyǒu wénjiàn)

Переклад: Будь ласка, надайте всі документи у встановлений термін.

Використовується в листах і договорах для встановлення термінів подачі документів.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "у встановлений термін" (规定时间内) для точності.

12. 所有价格均不含税。(suǒyǒu jiàgé jūn bù hán shuì)

Переклад: Всі ціни вказані без урахування податків.

Використовується в комерційних пропозиціях і договорах для уточнення умов ціноутворення.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Заміна: Заміна слова "均" на "вказані" (均).

13. 请在付款前仔细核对账单。(qǐng zài fùkuǎn qián zǐxì héduì zhàngdān)

Переклад: Будь ласка, уважно перевірте рахунок перед оплатою.

Використовується в накладних і рахунках-фактурах, для заклику перевірки правильності рахунку перед здійсненням платежу.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "уважно" (仔细) для уточнення.

14. 我们对您在合作过程中提供的支持表示感谢。(wǒmen duì nín zài hézuò guòchéng zhōng tígōng de zhīchí biǎoshì gǎnxiè)

Переклад: Ми вдячні за підтримку, яку ви надавали протягом нашої співпраці.

Використовується в листах подяки та підсумкових звітах про співпрацю.

Трансформації:

Перестановка: Порядок слів змінено.

Доповнення: Додається "надану" (提供) для уточнення.

2.2. Граматичні трансформацій у перекладі китайської ділової документації української мови

Складна природа перекладу є предметом дослідження, який охоплює різні

аспекти, такі як соціальні, психолінгвістичні, психологічні та культурні елементи. Він займає важливе місце в людській цивілізації, особливо в присутності різноманітних етнічних груп і культур. Протягом своєї довгої історії переклад служив життєво важливим засобом полегшення спілкування не лише між різними мовними спільнотами, а й між різними культурами та літературними традиціями. У другій половині 20-го століття переклад відіграє помітну роль.

Переклад у сьогоденнішньому вигляді займає важливе місце у сфері наукових, технічних і комерційних зв'язків. Він перетворився на окрему галузь дослідження з власним предметом, фокусом дослідження та спеціальною термінологією. Ця комплексна дисципліна заглиблюється в тонкощі перекладу, пропонуючи глибоке розуміння його фундаментальних принципів і практик .

Основна мета перекладу – досягти адекватності. Еквівалентний переклад, також відомий як адекватний переклад, — це переклад, виконаний на рівні, який є необхідним і адекватним для ефективної передачі незмінного вмісту з дотриманням відповідних стандартів мовного вираження. [63, с. 120].

Деякі лінгвісти визнають різницю між «адекватністю» та «еквівалентністю» у перекладі. В.Н. Комісаров, наприклад, розглядає цю диференціацію.

Поняття «еквівалентний переклад» і «адекватний переклад» тісно переплітаються, але відрізняються. Відповідно до його точки зору, «адекватний переклад» охоплює ширший обсяг і часто використовується як взаємозамінний з «еквівалентним перекладом».

Ефективний переклад, зокрема такий, який забезпечує повну міжмовну комунікацію за конкретних обставин, називається «хорошим» перекладом. Це особливо важливо при роботі в межах заданого періоду часу.

В.Н. Комісаров визначає «еквівалентність» як угруповання мовних і мовленнєвих одиниць, які мають однакове значення і вважаються рівноправними одна одній.

А.В. Федорівське визначення адекватності стверджує, що вона передбачає повну передачу вихідного смислового змісту, а також збереження повної функціонально-

стилістичної відповідності йому .

Коли мова йде про переклад, початкова точка складається з одиниць оригінального тексту, тоді як кінцевий результат складається з одиниць перекладеного тексту. Це означає, що ми працюємо як з мовою оригіналу, так і з мовою перекладу, а також процесом перетворення оригінального тексту в перекладену версію. Однак навіть цей метод виявився недостатнім. «За своєю природою переклад передбачає.

Переклад виконує функцію посередника, завдяки чому повідомлення автора однією мовою стає доступним для читачів іншою мовою. По суті, переклад забезпечує спілкування між людьми, які розмовляють різними мовами, сприяючи міжмовній взаємодії.

Виконуючи завдання вичерпного перекладу, перекладачу важливо враховувати різні фактори. До них належать характеристики автора як джерела інформації, а також передбачуваних адресатів повідомлення та їх знання, досвід і сприйняття. Крім того, перекладач повинен враховувати реальність, зображену в повідомленні, і унікальні аспекти міжмовної комунікації, які можуть вплинути на процес перекладу.

Отже, головна мета перекладача, коли він прагне до адекватності, полягає в тому, щоб уміло виконати різні модифікації перекладу, гарантуючи, що перекладений текст ефективно передає всю інформацію, наявну в оригінальному тексті, дотримуючись відповідних норм цільової мови.

Численні тлумачення поняття «перекладацькі трансформації» були висунуті різними вченими, зокрема Л.С. Бархударов, В.Н. Комісаров, Л.К. Латишев, Р.К. Міньяр-Белоручев, Ю.Й. Рецкер, А.Д. Швейцер, В.Г. Хак та кілька інших.

На думку Р.К. Міньяра-Белоручева, трансформація є основою більшості методів перекладу. Це передбачає зміну формальних аспектів, таких як лексичні чи граматичні перетворення, або семантичних компонентів, відомих як семантичні перетворення, вихідного тексту. Однак протягом цього процесу інформація, яка має бути передана, залишається недоторканою.

Відповідно до Швейцера А. Д., трансформації перекладу включають міжмовні

операції повторного тлумачення змісту, як зазначено в цитаті 66 на сторінці 118.

На думку Я.І. Ретцкера, трансформації — це методи логічного міркування, які дозволяють нам розкрити значення мови оригіналу в її контексті та визначити її еквівалент у мові перекладу, які можуть не узгоджуватися зі словниковим визначенням .

Проаналізувавши визначення, можна зробити висновок, що перекладацькі трансформації передусім включають міжмовні модифікації, під час яких елементи оригінального тексту змінюються шляхом перефразування для досягнення еквівалента перекладу.

Численні автори висунули різноманітні класифікації перекладацьких трансформацій. Давайте розглянемо деякі з них.

Латишев у своїх працях надає категоризацію перекладацьких трансформацій на основі того, наскільки вони відхиляються від міжмовних відповідностей. Ці перетворення класифікуються на різні групи, як зазначено в .

Існує кілька типів мовних трансформацій, які можуть відбуватися в тексті, включаючи морфологічні, синтаксичні, стилістичні, семантичні та змішані трансформації, кожна з яких включає різні аспекти мовних маніпуляцій.

Поділ перекладацьких трансформацій на чотири групи висунув А. Д. Швейцер. Ці перетворення відбуваються на компонентному рівні семантичної валентності й передбачають заміну різного типу елементів. Це може включати заміну морфологічних засобів лексичними, іншими морфологічними, синтаксичними або фразеологічними засобами, серед іншого.

- Прагматичні трансформації включають використання трансляційних компенсацій, заміну певних стилістичних прийомів і заміну реалій порівнянними альтернативами.

- Референційні трансформації охоплюють конкретизацію (або гіпонімічну

трансформацію), узагальнення (гіперонімічна трансформація), заміну реалій (інтеріпонімічна трансформація), а також переклад через реметафоризацію (заміна однієї метафори іншою), з метафоризацією (заміна метафори її протилежністю). - неметафора).

На стилістичному рівні існують трансформації, які передбачають стиснення та розширення. Компресія охоплює еліipsis, семантичне стиснення, усунення зайвих елементів і лексичне скорочення.

В.Н. Комісарова досліджує різні типи трансформацій у своїй концепції, включаючи лексичні, граматичні та комплексні трансформації. У сфері лексичних трансформацій він розглядає транслітерацію, транскрипцію перекладу, калькування та певні лексико-семантичні заміни. Модуляція, специфікація та узагальнення також згадуються як приклади. Граматичні трансформації охоплюють дослівний переклад (або синтаксичну асиміляцію), граматичні заміни (наприклад, заміни речень і словоформ, а також частин мови) і поділ речень. Крім того, існують складні трансформації, які поєднують як лексичні, так і граматичні елементи. До них відносяться експлікація (або описовий переклад), антонімічний переклад і компенсація.

У ситуаціях, коли немає відповідних синонімів або фраз, ми повинні вдатися до внесення змін на структурному рівні, щоб передати заплановане значення. Класифікація цих змін, зокрема концепція Y. Y. Retzker, була додатково досліджена іншими дослідниками, які намагалися організувати та визначити різні випадки адекватних заміни. Професор І.В. Гарник у галузі українського перекладознавства виділив і класифікував чотири типи трансформацій.

Приклади граматичний трансформацій:

1. 双方同意本合同的所有条款。(shuāngfāng tóngyì běn hétóng de suǒyǒu tiáokuǎn)-

Сторони погоджуються з усіма умовами цього договору.

Використовується в договорах для підтвердження того, що всі умови були узгоджені сторонами.

Перестановка: порядок слів змінено, щоб відповідати структурі української мови. В українській речення будується за схемою "підмет-присудок-додаток", тому "双方同意" перекладається як "Сторони погоджуються", а "本合同的所有条款" — як "з усіма умовами цього договору".

Доповнення: додано слово "цього" для ясності, яке є еквівалентом "本" у китайській мові.

2. 请在合同上签字并加盖公司印章。 (qǐng zài hétóng shàng qiānzì bìng jiā gài gōngsī yìn zhāng) - Будь ласка, підпишіть договір та поставте печатку компанії.

Використовується в листах і договорах для інструкцій щодо підписання договору.

Трансформації: перестановка (порядок слів).

3. 请在下周三前支付剩余款项。 (qǐng zài xià zhōusān qián zhīfù shèngyú kuǎnxiàng) - Будь ласка, сплатіть залишок до наступної середи.

Використовується в накладних і рахунках-фактурах для визначення терміну оплати.

Трансформації: перестановка (порядок слів).

Опущення: слово "款项" (сума) опущено, оскільки в контексті "залишок" є достатньо зрозумілим без додаткових пояснень.

4. 合同自签署之日起生效，至合同期满自动终止。 (hétóng zì qiānshǔ zhī rì qǐ shēngxiào, zhì hétóng qī mǎn zìdòng zhōngzhǐ) - Договір набуває чинності з дати підписання і автоматично припиняє свою дію після закінчення терміну дії договору.

Використовується в договорах для визначення терміну дії договору та моменту його розірвання.

Опущення: слова "之日" (дата) та "生效" (набуває чинності) опущені, оскільки їх значення інтегроване в український переклад.

5. 本合同适用中国法律。 (běn hétóng shìyòng zhōngguó fǎlǜ) - Цей договір

підпорядковується законам Китаю.

Використовується в договорах для визначення правової системи, що регулює виконання договору.

Доповнення: додано "цей" (本) для ясності, яке є еквівалентом "本" у китайській мові.

6. 本合同一式两份，双方各执一份。(běn hé tóng yī shì liǎng fèn, shuāng fāng gè zhí yī fèn) - Цей договір укладається у двох примірниках, по одному для кожної сторони.

Використовується в договорах для підтвердження кількості примірників договору.

Трансформації: перестановка (порядок слів), доповнення ("本" - цей).

7. 所有通知应以书面形式发出。(suǒ yǒu tōng zhī yīng yǐ shū miàn xíng shì fā chū) -
Всі повідомлення повинні бути в письмовій формі.

Трансформації: перестановка (порядок слів), опущення ("形式" - форма).

Використовується в договорах для уточнення форми повідомлень між сторонами.

8. 合同未尽事宜，由双方协商解决。(hé tóng wèi jìn shì yí, yóu shuāng fāng xié shāng jiě jué) - Питання, що не врегульовані цим договором, вирішуються шляхом переговорів між сторонами.

Використовується в договорах для встановлення порядку вирішення не врегульованих питань.

Трансформації: перестановка (порядок слів), опущення ("事宜" - питання).

9. 每季度进行一次质量检查。(měi jì dù jìn xíng yī cì zhì liàng jiǎn chá) - Кожен квартал проводиться один раз перевірка якості.

Використовується в угодах про постачання для встановлення частоти перевірок якості продукції.

Заміна: слово "一次" (один раз) опущено, оскільки "перевірка" вказує на кількість перевірок.

10. 本合同包括所有附件和补充条款。(běn hé tóng bāo kuò suǒ yǒu fù jiàn hé bǔ chōng tiáo kuǎn) - Цей договір включає всі додатки та додаткові умови.

Використовується в договорах для позначення того, що всі додатки є частиною договору.

Трансформації: перестановка (порядок слів), доповнення ("本" - цей).

11. 双方应对合同内容保密。(shuāng fāng yīng duì hé tóng nèi róng bǎo mì) - Обидві сторони повинні зберігати конфіденційність змісту договору.

Використовується в договорах для забезпечення конфіденційності інформації.

Трансформації: перестановка (порядок слів), опущення ("内容" - зміст).

12. 合同履行过程中出现的任何问题, 双方应友好协商解决。(hé tóng lǚ xíng guò chéng zhōng chū xiàn de rèn hé wèn tí, shuāng fāng yīng yǒu hǎo xié shāng jiě jué) - Будь-які проблеми, що виникають в ході виконання договору, вирішуються обома сторонами шляхом дружніх переговорів.

Використовується в договорах для встановлення порядку вирішення питань, що виникають під час виконання договору.

Опущення: слово "过程中" (в ході) опущено, оскільки це зрозуміло з контексту.

13. 如需变更合同内容, 须双方书面同意。(rú xū biàngēng hé tóng nèi róng, xū shuāng fāng shū miàn tóng yì) - Будь-які зміни до договору повинні бути узгоджені в письмовій формі обома сторонами.

Використовується в договорах для встановлення порядку внесення змін до договору.

Трансформації: перестановка (порядок слів), доповнення ("书面" - в письмовій формі).

14. 合同签订后, 双方不得随意更改。(hé tóng qiān dìng hòu, shuāng fāng bù dé suí yì gēng gǎi) - Після підписання договору сторони не можуть змінювати його за власним бажанням.

Використовується в договорах для забезпечення стабільності умов після

підписання договору.

Трансформації: перестановка (порядок слів), заміна ("不得随意" - не можуть за власним бажанням).

15. 本合同的终止不影响双方的任何责任。(běn hé tóng de zhōngzhǐ bù yǐngxiǎng shuāngfāng de rènhé zérèn) - Припинення цього договору не впливає на будь-які зобов'язання сторін.

Використовується в договорах для встановлення того, що зобов'язання, взяті на себе сторонами, залишаються в силі після припинення дії договору.

Доповнення: додано "цього" (本) для ясності, яке є еквівалентом "本" у китайській мові.

ВИСНОВОК

Перше завдання полягало у вивченні та характеристиці особливостей перекладу матеріалів офіційно-ділового характеру. Ми дали визначення поняттю «офіційно-діловий стиль», який включає мову ділових документів, розпоряджень, постанов, програм, угод, заяв, автобіографій, резолюцій, протоколів, законів, актів, наказів, анкет, розписок тощо. Визначили основні характеристики цього стилю, такі як точність, послідовність, лаконічність викладу, наявність усталених мовних зворотів і нейтральний словниковий запас.

Також ми розглянули жанрові особливості офіційно-ділового стилю, включаючи наявність реквізитів, які мають певну послідовність, стандартизацію початків і закінчень документів. Було визначено, що спосіб і методи перекладу офіційно-ділових текстів можуть варіюватися та комбінуватись залежно від наявності спеціалізованої термінології і лінгвокультурологічних особливостей тексту мови перекладу.

Друге завдання полягало в аналізі специфіки використання лексичних та граматичних трансформацій у сучасному перекладознавстві. Ми дали визначення поняттю «переклад» і визначили його головну мету як передачу змісту тексту мови оригіналу засобами мови перекладу з досягненням адекватності. Основним завданням перекладача при цьому є вміння здійснити різні перекладацькі трансформації, щоб текст перекладу максимально точно передавав всю інформацію оригіналу, дотримуючись норм мови перекладу.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що переклад офіційно-ділових документів є складним процесом, що потребує врахування багатьох факторів для досягнення адекватності та еквівалентності. Перекладачі повинні враховувати специфіку мови оригіналу і мови перекладу, а також культурні та соціальні контексти обох мов.

论文摘要

研究结果为得出以下结论提供了依据。

我们研究的首要任务是研究和表征公文事务语体的材料的翻译特征。我们定义了术语“公文事务语体”。公文事务语体是商务文件，命令，决议，程序，协议，声明，自传，决议，协议，法律，法令，调查表，收据等的语言。

我们还检查了公文事务语体的体裁特征，即存在具有一定顺序，准确性，顺序和简明性的事实，存在明确的语言转向，文档开头和结尾的某种标准化，词汇大部分是中性的，在字面意义上使用什么的。

我们考虑了语言因素对官方商务文本翻译的影响，并得出结论，官方 商务风格文本的方式和方法可以变化，也可以结合在一起。取决于专业语言在翻译语言中的存在，外文文本的语言文化特征等。另外，请记住，有许多业务文档是为可能不了解任何术语的人准备的。因此，在翻译过程中，应牢记被比较国家制度的民族文化差异，以维护翻译与原著在语义结构上的接近。

我们研究的第二个目标是检查和分析在现代翻译研究中使用词汇和语法转换的细节。首先，我们定义了术语“翻译”并定义了其主要目的。翻译是通过翻译语言传输原始语言文本内容的活动，也是这种活动的结果。翻译的主要目的是实现充分性。译员在实现充分性方面的主要任务是能够执行各种翻译转换，以便翻译文本可以根据翻译语言的相关规则，尽可能准确地传达原始文本中包含的所有信息。

其次，我们分析了现代翻译研究中使用词汇和语法转换的细节。“翻译转换”的概念有很多定义，它们是由 L.S. Barkhudarov、V.N. Komisarov、L.K. Latyshev、R.K. Miner-Beloruichev、Y.I. Retsker、

A.D. Schweitzer、V.G. Gak 等科学家提出的。总体上，在分析了所有科学家的定义之后，我们得出的结论是，翻译转换是中间语言转换，源文本元素的更改，释义，以实现等效的翻译。

在现代翻译研究中，各种语言学者还提出了许多翻译转换的分类。在我们的工作

中，我们考虑了拟议的国内外科学家分类，并描述了这两种系统的不同之处。例如，这两种分类根据发生转换的两种不同的语音级别

（单词和句子）来区分词汇和语法转换。但是，在这两种分类中，都没有考虑到单词和句子中所涉及的话语级别，因此在该级别上发生的转换不能统一确定-既是跨级别的（在乌克兰系统中是词汇，语法和词汇语义），还是相对于该级别而言是孤立的，但是关于言语方式（中文系统中的“样式和翻译”）。

我们研究的第三个目标是研究在中文正式商务风格文本的层面上使用词汇和语法翻译转换的特殊性。

对于词法转换，如果源文本在单词级别上跟踪非标准语言单元（例如原始语言文化中固有的专有名称而不存在于翻译语言中），则使用它们。在一个或另一个专业领域任职；表示对象，现象和概念的词，它们是原始文化的特征，但在要翻译的语言中却不存在，或具有其他结构和功能上的顺序。

如您所知，与翻译交互的语言的词汇语义系统在数量，使用某些单词的动机以及形成单词之间的标记和范式关系的世界图片方面存在很大差异。在翻译的过程中，通常无法使用文字词汇，而翻译人员求助于单词或短语的内部形式的转换或完全替换，即翻译转换。在词汇翻译中，源语言的各个词汇单位被翻译语言的词汇单位代替，这不是它们的词汇对等物，但是它们提供了对翻译的充分理解。词汇翻译转换包括音译，借译，概念具体化，意义概括化，调制或语义发展。此外，我们已经确定并表征了许多词

法单元组，这些词组使翻译者在将中国官方商务文件翻译成乌克兰语时遇到最大困难。其中包括：借用，词法单位，缩写词，国情等等。

对于语法转换，它们在句子级别使用。许多语言学者（例如 L. Barkhudarov、I.Garnik 等）的著作都考虑了语法转换。在我们的工作中，我们考虑了 L. Barkhudarov 提出的有关理论的转变。他区分了以下类型的语法转换：作为排列，替换，加法和省略，实际上很少以其纯净的形式发生，通常相互结合，获得了复杂的转换的特征。

我们研究的第四个目标是通过举例说明各种公文事务语体的文本，以充分传达内容。我们已经考虑过在公文事务语体的材料上使用词法转换。该材料是官方信件，合同，公告，说明书等。

在翻译以上文本的过程中，我们使用了许多词汇和语法转换，并确认为使原始中文课文适应乌克兰语言的语法，翻译人员被迫诉诸使用转换。

因此，翻译人员实现翻译的主要任务是实现各种翻译转换，以便翻译文本可以根据翻译语言的相关规则，尽可能准确地传达原始文本中包含的所有信息。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение Учеб. пособие для студ. филол. и лингв фак. высш. учеб. заведений / И. С. Алексеева. – Москва: Издательский центр «Академия», 2004. – 352 с. – (СПб.: Филологический факультет СПбГУ).
2. Алонцева Н. В. Лексико-грамматические особенности дипломатических текстов официально-делового стиля / Н. В. Алонцева. // Вестн. Мин. гос. лингв. ун-та. Сер. 1. Филология. – 2003. – №11. - С. 7–15.
3. Алонцева Н. В. Текстовые и языковые нормы официально- деловых документов / Н. В. Алонцева, С. Б. Томашевич. // Вестник РУДН, серия Лингвистика. – 2012. – №1. – С. 33–37.
4. Бабенко О. В., Королік І.О. Трансформаційні процеси в перекладі / О. В. Бабенко, І. О. Королік. – К.: Наука. Теорія і практика. – С.100 – 102.
5. Басовська Є.М. Мовні труднощі, пов'язані зі складанням документів / Є. М. Басовська // Секретарська справа. – 1997 - № 1. – С. 28- 35.
6. Бархударов Л. С. Язык и перевод: вопросы общей и частной теории перевода / Л. С. Бархударов. – Москва: Международные отношения, 1975. – 240 с.
7. Болдырева О. Н. Использование синтаксических трансформаций при переводе газетных текстов с китайского языка на русский // Актуальные проблемы филологии и педагогической лингвистики. / О. Н. Болдырева, Е. П. Худогулова. – 2017. – №4. – С. 99–108.
8. Борисова О. С. Пути и источники заимствования в китайском языке / О. С. Борисова. // Альманах современной науки и образования. - Тамбов: Грамота, 2008. - № 8 (15): в 2-х ч. Ч. I. – С. 21–25.
9. Веселов П.В. Современное деловое письмо в промышленности/П.В.Веселов. – М.; Издательство стандартов, 1990. – 159 с.
10. Вомперский В. П. О некоторых стилистических признаках информационных материалов. Вестник МГУ. Серия 7. Филология, журналистика. - 1960. - №6. - С.31-32.

11. Вань Ілін, Чжао Сюецін. Основні принципи вживання лексики. – Ляонін: Видавництво “Весняний вітер”. - 1999.
12. Винокур Т. Г. Употребление языка как основной предмет стилистики // Стилистика русского языка: Жанрово-коммуникативный. аспект стилистики текста / Т. Г. Винокур. – Москва: Наука, 1987. – С. 18-27.
13. Виноградов В. В. Русский язык. Грамматическое учение о слове / В. В. Виноградов. - М.-Л.: Учпедгиз, 1947. – 719 с.
14. Виноградов В.С. Перевод. Общие и лексические вопросы / В.С. Виноградов. – М. : Издательство института общего среднего образования РАО, 2004. – 224 с.
15. Война М. О., Тулупова А. І. Китайсько-англійський та китайсько-український переклад інформаційно-новинних текстів (синтаксичний аспект). - Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2019. - №39, том 3. – С. 55-58.
16. Гарник І. В. Типологія перекладацьких трансформацій: навчально-методична розробка на базі англійської мови. – К.: МЛП, 2001.
17. Гиндлина И. М. Экспрессивные словообразовательные средства в художественной речи и способы их передачи при переводе : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.01, 10.02 / Гиндлина И. М. – Москва, 2003. – 16 с.
18. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення / Т. Гриценко – Вінниця : Нова книга. - 2003. – 472 с.
19. Горелов В. И. Лексикология китайского языка: Учебное пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз.» / В. И. Горелов. – М.: Просвещение, 1984. – 216 с.
20. Гураль М.И., Дащенко О.И., Новоселова А.Г., Сорвилова Т.В., Гермаковская Т.В. Функционально-стилевой аспект перевода: Учебник / Гураль М.И., Дащенко О.И., Новоселова А.Г., Сорвилова Т.В., Гермаковская Т.В. – Черновцы: Рута. - 2005.
21. Дзантиева Н. Н. Особенность перевода реалий в китайском языке / Н.

Н. Дзантиева. // Институт переводоведения и многоязычия. – С. 22–24.

22. Долга Т. О. Переклад як вид мовленнєвої діяльності / Т. О. Долга. // Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Т. Г. Шевченка. – 2009. – №13. – С. 13–17.

23. Донченко А. В. Приемы перевода фразеологических единиц китайского языка / А. В. Донченко. // Молодой ученик. – 2015. – №9. – С. 1354–1357.

24. Ермошин Ю. А. Обучение специалистов в области международных отношений профессиональному дискурсу: жанр официальных публичных выступлений : дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Ермошин Ю. А. – Москва, 2010. – 229 с.

25. Жукаускене Т. С. Заимствования в китайском языке: влияние английского языка в условиях глобализации / Т. С. Жукаускене, И. С. Холдаенко. // Текст. Книга. Книгоиздание. – 2015. – №1. – С. 31–42.

26. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. Загнітко, І. Данилюк – Донецьк : БАО, 2004. – 480 с.

27. Зубков М. Т. Сучасна українська ділова мова / М. Зубков – Х. : Торсінг, 2004. – 448 с.

28. Казакова Т. А. Практические основы перевода / Т. А. Казакова. – Санкт-Петербург: Союз, 2001. – 320 с. – (Изучаем иностранные языки).

29. Калюжная В.В. Стиль англоязычных документов международных организаций / Калюжная В.В. – К.: Наукова думка, 1982. – 120 с.

30. Кірносова Н. Система трансформацій в українському та китайському перекладознавстві / Н. Кірносова // Китайська цивілізація: традиції та сучасність: 36. ст. — К., 2007. — С. 43-46

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

31. 夏仲毅. 汉语词典[修订本] /夏仲毅、张草纫、顾柏林. – 上海外国语学院«汉俄词典»编写组编. – 北京. – 2008. – 1250 с.